

Stockholms Montessoriskola AB

Rektorn vid Stockholms Montessoriskola

Beslut för grundskola och fritidshem

efter tillsyn i Stockholms Montessoriskola
i Stockholms kommun

Tillsyn i Stockholms Montessoriskola

Skolinspektionen genomför tillsyn i Stockholms kommun under hösten 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Stockholms Montessoriskola besöktes av Skolinspektionen den 21 november 2013.

Fakta om skolan

Stockholms Montessoriskola är en fristående grundskola med förskoleklass och fritidshem. Enligt uppgifter från skolan går 73 elever i årskurserna 1- 5, 15 elever i förskoleklass och 64 elever vid skolans fritidshem.

Huvudman för skolan är Stockholms Montessoriskola AB, organisationsnummer 556460-9666. För skolans verksamhet ansvarar en rektor som också är huvudman för skolan. I skolans ledningsgrupp ingår förutom rektorn även en biträdande rektor och två arbetslagsledare.

Kunskapsresultat

Enligt Skolverkets statistik (SIRIS) för de nationella ämnesproven i årskurs 3 år 2013 nådde 100 procent av eleverna kravnivåerna på delproven i svenska. Detta är ett högre resultat än genomsnittet för såväl kommunen som för riket som visar på 86 respektive 78 procent. För ämnet matematik saknas statistik för skolan i SIRIS eftersom resultatuppgiften baseras på färre elever än 10. Enligt skolans egna uppgifter för 2013 nådde 69 procent av eleverna i årskurs 3 kravnivåerna på samtliga delprov i matematik. Detta är ett något lägre resultat än genomsnittet för kommunen (77 procent) men i stort sett samma som för riket (68 procent).

Någon skolövergripande redovisning av elevernas måluppfyllelse i de ämnen där det finns kunskapskrav för årskurs 3, finns inte för år 2013. För år 2012 redovisar skolan att elevernas måluppfyllelse i svenska och matematik uppgick till 100 procent. För de naturorienterande och samhällsorienterande ämnena saknas uppgifter. Enligt rektorn och biträdande rektor har de god kännedom om resultaten för eleverna i årskurs 5.

Helhetsbedömning

Tillsynen av Stockholms Montessoriskola visar att eleverna i flera avseenden ges goda förutsättningar att nå målen för utbildningen. Samtliga elever i årskurs 3 uppnådde kravnivåerna i ämnet svenska år 2013. I matematik var resultatet lägre. För dessa elever har enligt skolledningen stödinsatser genomförts och undervisningen förändrats så att de nu beräknas nå de mål som skolan satt upp för årskurs 4 i förhållande till kunskapskraven i årskurs 6.

Skolan upplevs av såväl elever som vuxna som en trygg skola där de vuxna tar ansvar för att befrämja en god studiemiljö och motverka kränkningar. Lärarna arbetar enligt montessoripedagogiken och undervisningen anpassas i hög grad till elevernas olika behov och förutsättningar. Eleverna upplever att de har goda möjligheter till inflytande över sin verksamhet.

Tillsynen visar dock att vissa områden behöver förbättras. Bland annat finns det brister i lärarnas utvärdering av elevernas kunskaper i förhållande till kursplanernas kunskapskrav. Det finns också brister i skolans arbete med att dokumentera elevernas kunskapsutveckling i individuella utvecklingsplaner och skriftliga omdömen. Likaså behöver kvalitetsarbetet förbättras. Idag saknas dokumentation om kvalitetsarbetet och elevernas resultat sammanställs inte i alla de ämnen som det finns kunskapskrav i.

Tillsynen visar också att elevernas tillgång till elevhälsa behöver utvecklas. Det finns brister i det hälsofrämjande och förebyggande arbetet inom elevhälsan liksom vad gäller samråd med kurator, skolpsykolog och med personal som har specialpedagogisk kompetens. Arbetet med åtgärdsprogrammen behöver förbättras så att det tydligare framgår hur elevernas stödåtgärder ska följas upp och utvärderas.

Skolans plan mot kränkande behandling behöver förbättras. Exempelvis framgår det inte vilka åtgärder som skolan avser arbeta med under innevarande läsår och det framgår inte att planen även innefattar fritidshemmets verksamhet.

Vad gäller verksamheten på fritidshemmet bedömer Skolinspektionen att det har ett innehåll som stimulerar elevernas utveckling och lärande. Det finns en god samverkan mellan fritidshemspersonal och övriga lärare för att skapa en verksamhet som kompletterar skolan innehållsmässigt.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stockholms Montessoriskola AB att vidta nedanstående åtgärd/åtgärder för att avhjälpa påtalade brist/brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 12 maj 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Trygghet, studiero och en god miljö

Bedömning

Stockholms Montessoriskola måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet, studiero och en god miljö.

- Se till att det för varje verksamhet finns en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp.

Motivering

Huvudmannen ska enligt skollagen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Vidare krävs att behovet för de åtgärder som avses vidtas är klarlagda genom en kartläggning. Om planen gäller för flera verksamheter behöver behoven för dessa verksamheter synliggöras i planen.

Av intervjuer med skolledning, lärare och elever framgår att Stockholms Montessoriskola kontinuerligt och systematiskt arbetar med att ge eleverna trygghet och studiero. Eleverna uppger att de känner sig trygga och att kränkningar väldigt sällan förekommer. Skolinspektionen har tagit del av skolans plan mot kränkande behandling och konstaterar att den behöver förbättras. Exempelvis framgår det inte vilka åtgärder som skolan avser arbeta med under innevarande läsår. Enligt skolledning och intervjuad personal från fritidshemmet infattar planen även fritidshemmets verksamhet. Detta framgår dock inte av planen och det finns inte heller några åtgärder kopplade till någon kartläggning av vilka behov som finns på fritidshemmet. Planen är inte daterad och de mål som finns gäller för höstterminen 2011.

Tillsynen visar att det finns brister i skolans plan mot kränkande behandling. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen Stockholms Montessori AB föreläggs åtgärda bristen.

Författning

6 kap. 8 § skollagen

Särskilt stöd**Bedömning**

Stockholms Montessoriskola måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Se till att samråd med elevhälsan sker vid utredning av särskilt stöd.
- Se till att rektorn fattar beslut om åtgärdsprogram och att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering*Samråd med elevhälsa*

I skollagen anges att om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, så ska detta anmälas till rektorn. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska han eller hon ges sådant stöd.

Stockholms Montessoriskola har enligt rektorn ett avtal med Sollentunahälsan som garanterar kontinuerlig tillgång till skolläkare och skolsköterska. Lärare och rektorn har regelbundet möten med skolsköterskan då elevers utveckling och stödbehov diskuteras. Tillsammans med skolsköterskan avgörs om tjänster från psykolog eller kurator behöver köpas in. Eftersom psykolog, kurator och den lärare på skolan som har utbildning som specialpedagog inte kontinuerligt deltar i elevhälsans arbete saknas möjligheter till samråd vid utredningar om särskilt stöd. Skolinspektionen kan konstatera att eftersom skolsköterskan är den ende som ingår i elevhälsan, kan inte skollagens krav på samråd med elevhälsan anses vara uppfyllt. Tillgången till elevhälsa bedöms under avsnittet erbjudande om utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

Åtgärdsprogram

Enligt skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Beslut i fråga om åtgärdsprogram får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd.

Vid Stockholms Montessoriskola finns väl utarbetade rutiner för att kartlägga elevernas behov av särskilt stöd. Via lärarmötena skaffar sig rektorn information om samtliga elevers stödbehov och ser till att utredningar genomförs när det finns behov av detta. Om en utredning visar att en elev är i behov av sär-

skilt stöd fattar rektorn beslut om att åtgärdsprogram ska utarbetas. Skolinspektionen har tagit del av ett åtgärdsprogram som utarbetats våren 2012. Av detta framgår tydligt elevens behov och de åtgärder som skolan avser vidta för att tillgodose elevens behov. Dock saknas information om hur åtgärder ska följas upp och utvärderas. Likaså saknas en överklagandehänvisning.

Tillsynen visar att det finns brister inom skolans arbete när det gäller samråd med elevhälsa och arbetet med att utarbeta åtgärdsprogram. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen Stockholms Montessoriskola AB föreläggs åtgärda bristerna.

Författning

3 kap. 8–9 §§ och 28 kap. 16 § skollagen

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Stockholms Montessoriskola måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Se till att lärarna regelbundet utvärderar elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen utifrån kursplanernas krav.
- Se till att omdömena i de skriftliga individuella utvecklingsplanerna avser elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven.
- Se till att det i de individuella utvecklingsplanerna framgår vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Motivering

Utvärdering utifrån kursplanernas krav

Enligt läroplanen ska lärarna utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn.

Stockholms Montessoriskola arbetar enligt rektorn i enlighet med montessoripedagogiken och behandlar därför de samhällsorienterande och naturorienterande ämnena som ett sammanhängande temaområde. Under vissa perioder är det enligt rektorn tydligt för elever och föräldrar vilka ämnen undervisningen innefattar, men detta gäller inte hela tiden och inte alla ämnen. Enligt lärarna pågår ett arbete med att stämma av ämnesplaneringarna mot kraven i kursplanerna för årskurserna 3 och 6, men de uppger att de ännu inte hunnit gå igenom alla ämnen. Till exempel har de inte hunnit gå igenom ämnesplaneringen för ämnet samhällskunskap. Eleverna uppger i intervju att de inte riktigt vet

hur de ligger till kunskapsmässigt i bedömningen av de olika ämnena i förhållande till kraven i årskurs 6. Enligt rektorn får eleverna undervisning i alla ämnen men uppger att skolan inte alltid är tydlig i sin information till eleverna och föräldrarna om hur bedömningen i de olika ämnena sker och vilka kunskapskrav som gäller.

Individuella utvecklingsplaner

Enligt skollagen ska läraren i årskurs 1-5 en gång per läsår, vid ett av utvecklingssamtalen, i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Den individuella utvecklingsplanen får, enligt skollagen, även innehålla omdömen om elevens utveckling i övrigt inom ramen för läroplanen, om rektorn beslutar det.

Överenskommelser mellan läraren, eleven och elevens vårdnadshavare vid utvecklingssamtalet ska alltid dokumenteras i utvecklingsplanen. Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen.

Skolinspektionen har tagit del av några av skolans individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen. Av dessa framgår att omdömen saknas för vissa ämnen, bland annat samhällskunskap, fysik och kemi. Ämnet teknik ingår som en del i det naturorienterande ämnesområdet. För elever i årskurserna 1-3 går det bra att skriva omdömen inom de samhällsorienterande respektive naturorienterande ämnesområdena. Från och med årskurs 4 måste dock omdömen finnas för vart och ett av ämnena. Granskningen av omdömena visar också att det inte alltid framgår om eleven har uppnått kunskapskraven eller inte, och det framgår inte heller vilka kraven är. I stället beskrivs huvudsakligen vad eleverna har arbetat med och en bedömning görs av om eleven behöver "arbeta mer" eller har arbetat "bra". Några av lärarna uppger i intervju att de tycker det är problematiskt att berätta för en elev och dennes föräldrar om kunskapskraven inte har uppnåtts i årskurs 3.

Av de individuella utvecklingsplanerna framgår också att det inte tydligt framgår vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt. I dessa läggs mycket ansvar på vad eleverna ska göra, till exempel "arbeta mer hemma", medan skolans ansvar redovisas mycket allmänt, till exempel "hjälpa till att komma vidare".

Sammanfattningsvis visar tillsynen att det finns brister i lärarnas arbete med att utvärdera elevernas kunskapsutveckling utifrån kursplanernas kunskapskrav och i den information som ges till elever och vårdnadshavare om elevens ut-

veckling. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms Montessoriskola AB föreläggs åtgärda dessa brister.

Författning

10 kap. 13 § skollagen och Lgr 11 2.7 Övergripande mål och riktlinjer, Bedömning och betyg

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Stockholms Montessoriskola måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Se till att rektorn ansvarar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta dokumenteras.

Motivering

Enligt skollagen är det rektorns ansvar att se till att det på skolenhetsnivå genomförs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Enligt Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98) bör rektorn se till att dokumentationen av kvalitetsarbetet är tillräcklig för att ligga till grund för analys och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingsinsatser. Rektorn ska också skapa rutiner och former för dokumentation som är effektiva och ändamålsenliga för enhetens kvalitetsarbete, samt sträva efter att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet inom enheten.

I intervju med rektorn, biträdande rektorn och lärare framkommer att det finns brister i skolans kvalitetsarbete. Enligt rektorn och lärarna är skolan liten och utvärderingar och analyser sker kontinuerligt i olika samverkansgrupper. Elevernas kunskapsresultat följs upp på individnivå genom elevernas individuella utvecklingsplaner och på klassnivå genom klassgenomgångar samt sammanställningar av nationella prov i årskurs 3. Skolans litenhet gör att lärarna tycker sig ha god kännedom om elevernas kunskapsutveckling och eventuella svårigheter. Värdegrundsarbetet följs upp bland annat i arbetet med skolans plan mot kränkande behandling. Dock dokumenteras inte kvalitetsarbetet och det finns också brister i uppföljningen på en skolövergripande nivå. Till exempel saknas

för 2013 en skolövergripande redovisning av elevernas måluppfyllelse i de ämnen där det finns kunskapskrav för årskurs 3. För år 2012 redovisar skolan elevernas måluppfyllelse i svenska och matematik men för de naturorienterande och samhällsorienterande ämnena saknas uppgifter.

Inte heller är de analyser som regelbundet görs av lärarna och rektorn dokumenterade. Som en konsekvens av bristerna i analysarbetet är det oklart hur skolan identifierar utvecklingsåtgärder, om de åtgärder som vidtagits är de mest lämpade eller om andra åtgärder skulle behövt ha vidtagits.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i skolans systematiska kvalitetsarbete. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms Montessoriskola AB föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

4 kap. 4, 6 §§ skollagen, Lgr 11 punkt 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning

Stockholms Montessoriskola måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Se till att eleverna har tillgång till elevhälsa och att elevhälsan deltar i det främjande och förebyggande arbetet.

Motivering

Skollagen anger att det ska finnas en elevhälsa för eleverna. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande, och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 276) betonas att arbetet med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper i skolan. Det anges även att elevhälsan har ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling. De mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, rör bland annat elevernas arbetsmiljö och skolans värdegrund.

Enligt rektorn har skolan ett avtal med Sollentunahälsan AB och köper därifrån in skolläkare och skolsköterska. Vid behov kan även psykolog och kurator köpas in därifrån. Vid skolan har tidigare funnits en specialpedagog som ingått i elevhälsan och planer finns på att rekrytera en ny specialpedagog. En av lärarna på skolan har specialpedagogisk kompetens men har inte deltagit i elevhälsans arbete. Av intervjun med rektorn framgår att varken psykolog, kurator eller någon med specialpedagogisk kompetens deltar i elevhälsans främjande och förebyggande arbete.

Enligt Skolinspektionens bedömning finns det brister i skolornas tillgång till elevhälsa och att elevhälsan inte deltar i skolans främjande och förebyggande arbete. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms Montessori AB föreläggs åtgärda bristen.

Författning

2 kap. 25 § skollagen

Huvudmannaskap och godkännande

Bedömning

Stockholms Montessoriskola måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Huvudmannaskap och godkännande.

- Huvudmannen saknar skriftliga rutiner för klagomål.

Motivering

Huvudmannen ska enligt skollagen ha skriftliga rutiner för att ta emot och utreda klagomål mot utbildningen. Information om rutinerna ska lämnas på lämpligt sätt. I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 673) poängteras att det är nödvändigt att informationen om rutinerna lämnas på ett sådant sätt att de blir kända för de som vill lämna klagomål.

Vid Stockholms Montessoriskola saknas skriftliga rutiner för klagomål. Enligt rektorn är skolan så liten att de föräldrar som har klagomål utan problem kan vända sig direkt till lärarna eller till rektorn. Föräldrarna har också fått information om att de muntligt eller skriftligt kan ta kontakt med lärarna eller rektorn om de vill framföra klagomål.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det saknas skriftliga rutiner för klagomål. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen för Stockholms Montessoriskola AB föreläggs åtgärda bristen.

Författning

4 kap. 8 § skollagen

I ärendets slutliga handläggning har utredare Lars Wallinder deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Anna Rydin

Enhetschef

Elisabeth Ritchey

Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.